

Delo v skupinah z animatorji je zagotavljalo aktivno izvedbo foruma.
Foto: Tatjana Vokić, Kongresni center Brdo, 23. 9. 2009

Sklepne ugotovitve foruma so podali (od leve proti desni) Paul Drury, Daniel Thérond, Jelka Pirkovič in Sheamus Cassidy.
Foto: Tatjana Vokić, Kongresni center Brdo, 23. 9. 2009

DRUGI FORUM O EVROPSKI DEDIŠČINI: DEDIŠČINA, USTVARJALNOST IN INOVATIVNOST Ljubljana in Brdo pri Kranju, 22.–23. 9. 2009

Bodo nove tehnologije pritegnile mlade k raziskovanju dediščine, kje pri interpretaciji dediščine je meja med ustvarjalnostjo in manipulacijo, kako bolje povezovati dediščinski sektor in TV-ter AV-producente, koliko komercialnosti pri promociji dediščine za širšo javnost še lahko dopustimo, kako lahko ustvarjanje avdiovizualnih programov pomaga novim obiskovalcem in vsem starostnim skupinam (ponovno) odkriti dediščino, kako razvijati in spodbujati festivale filmov o dediščini ter krepiti sodelovanje med strokovnjaki za dediščino in filmskimi producenti?

To so bila pglavita vprašanja drugega Forumu o evropski dediščini,¹ ki ga je med 22. in 23. septembrom 2009 gostila Slovenija v okviru vsakoletnih Dnevo evropske kulturne dediščine (DEKD)² in hkratnega slovenskega predsedovanja Odboru ministrov Sveta Evrope. Dogodek, ki je prispeval k aktivnostim Evropskega leta ustvarjalnosti in inovativnosti, je organiziral Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije v sodelovanju s Svetom Evrope, Evropsko komisijo in ob podpori Ministrstva za kulturo RS.

Forumu se je udeležilo okoli 150 nacionalnih koordinatorjev DEKD, članov pripravljalnega odbora Sveta Evrope za kulturno dediščino in krajino, predstavnikov slovenskih in tujih vladnih in nevladnih institucij in organizacij, raziskovalcev in strokovnjakov in drugih zainteresiranih, ki delujejo na področjih varovanja,

razvoja, interpretacije in promocije dediščine, izobraževanja, informacijsko-komunikacijskih tehnologij in oblikovanja, podjetništva in turizma. Dvodnevni dogodek so slavnostno odprli v Mestnem muzeju Ljubljana, kjer so navzoče nagovorili Jelka Pirkovič, generalna direktorica Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Zoran Jankovič, župan Mestne občine Ljubljana, Majda Širca, ministrica za kulturo RS, Odile Quintin, generalna direktorica Generalnega direktorata za izobraževanje in kulturo Evropske komisije, ter Robert Palmer, direktor Direktorata za kulturo ter kulturno in naravno dediščino Sveta Evrope.

Predstavitve primerov dobrih praks, sinhrono potekajoče okroglo mize (delo v skupinah z animatorji) in plenarna zasedanja ob posameznem tematskem sklopu so se odvijala v Kongresnem centru Brdo. Uvodni nagovor je, poleg slovenske ministrice za kulturo Majde Širca, imel prof. Drago Rotar (Univerza na Primorskem) s prispevkom *Družbena reprezentacija, skupni spomini in kulturni spomeniki*. V prvem sklopu pod nazivom Inovativnost in ustvarjalnost pri interpretaciji dediščine so predavatelji predstavili nove metode in inovativne pristope k dediščini, kot so nove vizualne in zvočne tehnike za predstavitev spomenikov in lokacij (Robert Kostro – virtualni Muzej poljske zgodovine), virtualne rekonstrukcije in projekti iger za mlade obiskovalce (David Souden – Tower of London in britanski kronski dragulji), pomen oblikovanja za dostopnost dediščine in muzejske predstavitve (Christian Père – interpretacija samostana Cluny v Franciji) ter urbani projekti celostne podobe kraja v okviru promocije dediščine (Franc J. Zakrajšek – Prostorsko-časovne vizualizacije Kopra, Ljubljane in Ptuja).

Po besedah poročevalca Pascala Liévauxa morajo evropske države poleg zavedanja o lastnih nacionalnih posebnostih spodbujati

1 Prvi forum na temo Dediščina in dialog je bil v Evropskem letu medkulturnega dialoga, leta 2008 v Bruslju. Forum je vsako leto v drugi državi, članici Sveta Evrope.

2 21. Dneve evropske kulturne dediščine je kot skupno akcijo Sveta Evrope in Evropske komisije leta 2009 praznovalo 49 držav, podpisnic Evropske kulturne konvencije.

* Tatjana Vokić, prof. geografije in univ. dipl. literarna komparativistka, strokovna sodelavka, Občina Veržej, 9241 Veržej, Ulica bratstva in enotnosti 8, E-naslov: tatjana.vokic@verzej.si, spletna stran: www.rokodelska-akademija.si

tudi zavest o skupnih evropskih komponentah dediščine. Dostop javnosti do dediščine te ne sme hkrati tudi ogroziti, medtem ko mora raba IKT pri interpretaciji in promociji dediščine ostati v ozadju in ne sme zamenjati dediščine (vsebine) same.

V okviru drugega tematskega sklopa so referenti predstavili priljubljeno BBC-jevo serijo na temo dediščine morja in pomorstva (Mark Horton: Coast), podobno francosko serijo na temo evropskega kulturnega turizma, med njimi tudi slovenskega (Thierry Pérouse in Bouzid Saberg: Escapades), opozarjali so na degradacijo naravnega in kulturnega okolja zaradi množičnega turizma in nizke stopnje ozaveščenosti lokalnega prebivalstva (Lydia Carras: Dediščina in komuniciranje – Glas Egeja) in predstavili inovativno 3D-vizualizacijo svetovno znanih prazgodovinskih poslikav (Thomas Sagory: Jama Lascaux).

Omenjene primere dobre prakse si lahko ogledate na naslednjih spletnih povezavah:

- <http://muzhp.pl>
- <http://www.hrp.org.uk/TowerOfLondon/>
- http://www.uni-muenster.de/Fruehmittelalter/Projekte/Cluny/links_cluny.htm
- [fjz.web.siol.com/mk/GradivaKonf/8_zakrajsek.ppt](http://www.siol.com/mk/GradivaKonf/8_zakrajsek.ppt)
- <http://www.bbc.co.uk/coast/archive/>
- http://www.tvfrance-intl.com/en/upload/bdf/flyer/flyer_37971.pdf
- <http://www.egaio.gr>
- <http://www.lascaux.culture.fr>

Forum se je končal s sklepi in priporočili, ki so jih oblikovali Paul Drury (The Paul Drury Partnership), Sheamus Cassidy (Evropska komisija), Daniel Théron (Svet Evrope) in Jelka Pir-kovič (ZVKDS):

- javnost motivirati k političnemu angažmaju pri varovanju in trajnostnem razvoju dediščine ter jo ozaveščati o nevarnostih, ki ogrožajo njen obstoj (ne zanemarjati moči lokalnih medijev);
- nove tehnologije omogočajo spodbujanje lokalne skupnosti in promocijo sodobne ustvarjalnosti;
- dostopnost dediščine omogočiti do takšne mere, da je masivni turizem ne ogrozi;

- pri ozaveščanju javnosti je zelo pomemben pravi »timing« (kje, kdaj, kako);
- pri interpretaciji dediščine je nujen interdisciplinarni (med-sektorski) dialog (povezava obstoječih konservatorskih postopkov z novimi tehnologijami);
- strategije ohranjanja in promocije kulturne dediščine se lahko v večji meri zasnujejo na podlagi podobnih strategij na področju naravne dediščine;
- še bolj poudarjati medkulturni vidik dediščine;
- mlade spodbujati k temu, da postanejo ambasadorji dediščine (dober primer je združenje Unesco šol – Unesco ASPnet);
- strokovnjaki in raziskovalci, ki se ukvarjajo z dediščino, naj razvijajo tudi večšine komunikacije z javnostmi in pridobivanja finančnih sredstev;
- za ocenjevanje ekonomskih upravičenosti projektov na področju dediščine je treba upoštevati analize stroškov in koristi;
- zagotavljati ravnotežje med stroški implementacije IKT in konservatorskimi posegi;
- uporabiti premišljene (visoko sporočilne) podobe kulturne dediščine na evropski ravni;
- interpretacija kulturne dediščine s pomočjo IKT je priložnost za nova delovna mesta oziroma nove poklicne profile (razvijalce in nosilce novih podob);
- čeprav podobe omogočajo čustveni prikaz znanstvenih dejstev, je dediščino treba predstavljati s čustveno distanco;
- IKT omogoča več projektne povezovanja med državami in več primerov dobrih praks;
- lastno dediščino je treba spoštovati, vendar ne na račun druge oziroma obratno;
- ne smemo se izogibati odprtim vprašanjem pomanjkljivosti našega strokovnega dela.

Povzetek razprav in priporočila za nadaljnje dejavnosti Sveta Evrope, držav članic in drugih odločujočih deležnikov na področju evropske dediščine bodo objavljena na spletni strani Sveta Evrope (<http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/heritage/EHD>).

